

5. Отримані залежності фізико–механічних властивостей солом'яної підстилки від її розташування в боксі у наступному можуть бути використані при дослідженнях і розробці механізованого процесу для її внесення.

Бібліографічний список

1. ВНТП–АПК–01.05 Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми). – К. : Мінагрополітики України, 2005. – 111 с.

ИЗМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ СВОЙСТВ СОЛОМЕННОЙ ПОДСТИЛКИ В БОКСЕ

Париев А.А., Национальный научный центр «Институт механизации и электрификации сельского хозяйства»

Определены закономерности изменения физико–механических свойств и состава соломенной подстилки в зависимости от ее расположения в боксе.

Ключевые слова: соломенная подстилка, свойства, температура, влажность, примеси.

CHANGES OF TECHNOLOGICAL PROPERTIES OF THE STRAW LITTER IN BOX

A.O. Pariiev, Institute of agrarian mechanization and electrification National Scientific Center

The regularities of changes in physical and mechanical properties and composition of straw litter, depending on its location in the box, were defined in the article.

Keywords: straw litter, properties, temperature, humidity, impurities.

УДК 636.083.3

ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗПРИВ'ЯЗНО–БОКСОВОГО УТРИМАННЯ КОРІВ

Парієв А. О., к.т.н, Дробишев О. О., Коротченко Т. М.

Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства»

Досліджувалась відповідність практики застосування безприв'язно – боксового утримання корів на солом'яній підстилці в діючому господарстві зоотехнічним нормам утримання та визначення можливих недоліків в її застосуванні.

Ключові слова: безприв'язно-боксова технологія, солом'яна підстилка.

Наші дослідження фактичних енергозатрат на діючих молочних фермах (ПСП Агрофірма «Росія» Бердянського р – ну, СВК "Дружба" Мелітопольського р – ну, агрофірма "Агротіс" Приазовського району Запорізької області) за різними технологіями утримання тварин показали, що найменші сукупні енергозатрати на 1 ц молока має безприв'язно – боксова технологія утримання тварин (АФ «Росія») – 1,61 ГДж/ц, у порівнянні з прив'язною (СВК «Дружба») та прив'язно–вигульною (АФ «Агротіс») системою утримання (відповідно 2,36 і 2,16 ГДж/ц), що також підтверджується і розрахунковими даними – 1,29 ГДж/ц проти 1,53 і 1,95 ГДж/ц. Тобто, сукупні питомі енергозатрати при безприв'язно–боксовому утриманні менше аналогічних енергозатрат при прив'язному утриманні в 1,5 рази, при прив'язно–вигульному в 1,3 раза.

Але, як показує досвід вивчення безприв'язно–боксової технології у діючих господарствах і яка має все більше розповсюдження, при її застосуванні не завжди дотримуються зоотехнічних вимог та технологічних норм. Це в кінцевому результаті приводить до перевищення витрат праці та кормів, виникнення стресових ситуацій у тварин, зменшення часу їх відпочинку, продуктивності та підвищенню захворювань худоби.

Метою досліджень було – провести дослідження утримання корів на солом'яній підстилці безприв'язно – боксової технології в діючому господарстві на відповідність зоотехнічним вимогам, які визначають технологію і засоби для механізації внесення підстилки до боксів.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили в діючому господарстві на 1000 корів СПП агрофірми «Чумаки» Дніпропетровської області, в нових корівниках на 178 скотомісць. Визначення відповідності безприв'язно – боксового утримання тварин зоотехнічним вимогам у господарстві проводили після доставки і внесення неподрібненої соломи до боксів і наступного заповнення корівника тваринами у денний час (11⁰⁰ – 12⁰⁰ за місцевим часом). Рівномірність внесення підстилки до боксу, визначали промірами її рівня над горизонтальним рівнем глиняної основи, по площині боксу (2000x1000мм) в координатній сітці з розміром вічка 250x500 мм.

Етолого – технологічні дослідження проводили методом візуального спостереження та фотографування (цифровою фотокамерою Canon EOS 550D) технологічного процесу безприв'язно –боксового утримання худоби. Фотофіксації підлягали наступні об'єкти: процес роздавання підстилки, пусті бокси, заповнені солом'яною (після її роздавання); бокси з тваринами, які стоять на відпочинку; вхід/вихід тварин з боксу; тварини, які намагаються лягти або піднятися з боксу.

Додатково було зафіксовано загальну кількість тварин по корівнику, а також їх поведінку, коли вони відпочивали, стояли в боксах та рухались по кормо – гнойовому або гнойовому проходу.

Результати досліджень.

Внесення підстилки до боксів.

Внесення соломи для підстилки до боксів кожного з корівників господарства відбувається вручну 1 раз на тиждень (2 т на 178 голів), тобто разова норма внесення підстилки у боксі значно перевищена (рис. 1) і в середньому складає 11 кг/гол. При цьому, якщо і залишається якась кількість соломи після першого розподілу за станом підстилки в боксах, вона неодмінно розкидається по боксах, без залишку. Разом з тим, внесення необхідної кількості підстилки по кожному з боксів відбувається робітником дуже суб'єктивно, виходячи з його особистої уяви про ступень забруднення боксу. Значна кількість соломи, яка до того ж вноситься неподрібненою, швидко виноситься тваринами з боксів, опиняється в кормовому або кормо – гнойовому проході та забруднюється (рис. 2).

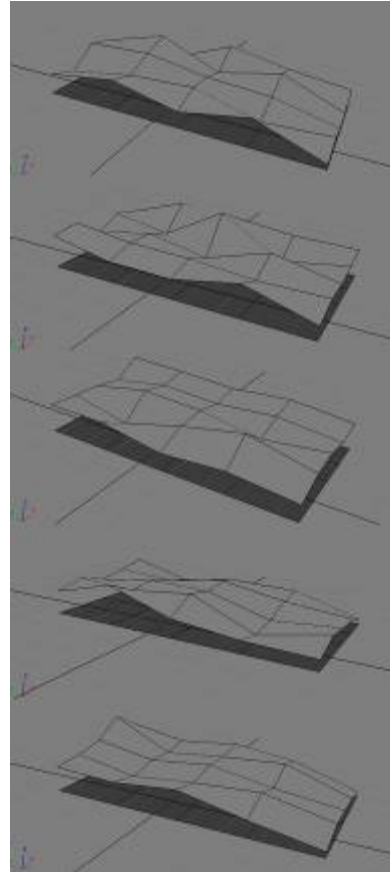
Після внесення підстилки, а також відпочинку корів в боксах було виконано проміри її висоти в п'яти різних боксах з більш менш розподіленою підстилкою, по 25 промірів в кожному. Загальна кількість промірів – 125. Як встановлено, підстилка по боксам вноситься дуже нерівномірно, спостерігається також її внесення в одне місце –середину боксу. Відхилення значні – мінімальний рівень підстилки в боксі відносно рівня шару глини – 30 мм, максимальний рівень – 400 мм. За результатами промірів розподілення солом'яної підстилки в боксах побудовані тривимірні графічні моделі (рис. 3) поверхні боксів.

Рис. 1. Перевищення норми внесення підстилки в бокс.

Рис. 2. Солома з підстилки у гнойовому проході.

Рис. 3. Тривимірні графічні моделі розподілення солом'яної підстилки в боксі.

Відповідність розмірів боксів масо – промірним характеристикам тварин.

Дослідженнями було встановлено, що існуюче стійлово – боксове обладнання не завжди відповідає масо – промірним характеристикам тварин. Зокрема, це виявляється у тому, що рівень розташування (108 см) нахольного валу менше ніж звичайного для голштинізованої худоби (115 см), до того ж, перевищення норми внесення підстилки (див. вище) значно підвищує рівень підлоги. Результатом цього є збільшення різниці висоти (понад 300 мм) між холкою корови та нахольним валом (рис. 4), в результаті чого утруднюється вхід – вихід тварини з боксу (рис. 5).

Також встановлена певна невідповідність довжини боксу (від погрудного бруса до краю боксу) розміру тулуба тварин . В одних випадках круп корови та її хвіст звисав над гнойовим проходом (рис. 6, а), в інших – тварина відпочивала далеко від краю боксу (рис. 6, б), що перевищує звичайну норму – 200 – 250 мм.

Візуальними спостереженнями за гуртом худоби у корівнику було також встановлено значну незручність існуючих боксів для худоби: на початок спостережень тільки 27 % тварин знаходилася в боксах, з яких 12 % – відпочивали, 15 % – стояли в боксах, на кінець спостережень – 45 % тварин знаходилось в боксах, з яких 25 % – відпочивало, 20 % – стояло в боксах.

Рис. 4. Завищене розташування тварини в боксі.

Рис. 5. Намагання корови лягти в бокс з завищеною підлогою.

а

б

Рис. 6. Невідповідність довжини боксу тулубу тварин.

Висновки:

1. Значне перевищення норми внесення підстилки в бокс в господарстві приводить до збільшення часу на пошук тваринами комфортного боксу, зменшення часу на відпочинок та збільшення витрат підстилки.

2. Результатом невідповідності конфігурації обладнання і розмірів боксів масо – промірним характеристикам корів є швидке забруднення підстилки, задньої частини та вимені корів, збільшення вологості підстилки, зменшення часу відпочинку тварин, підвищення можливості виникнення інфекційної форми маститу та захворювання кінцівок.

3. Боксове устаткування необхідно встановити у відповідності з масо – промірними характеристиками тварин, а також раціонально поділити загальний гурт на окремі технологічні групи з однаковими масо – промірними характеристиками та продуктивністю і відокремити, для зменшення витрат праці та підстилки.

Бібліографічний список

1. Музыка А.А. Обоснование норм внесения подстилки / Музыка А.А. // Эффективное тваринництво. – 2007. – № 5 – С. 50 – 51.
2. Парієв А.О. Аналіз енергетичних затрат при різних технологіях утримання тварин / Парієв А.О., Сухоруков В.В., Коротченко Т.М. // Механізація, екологізація та конвертація біосировини в тваринництві : зб. наук. праць / Ін-т мех. тваринництва НААН. – Запоріжжя, 2011. – Вип. 1 (7). – С. 237 – 242. – ISSN2075 – 1591.

ИССЛЕДОВАНИЯ СОДЕРЖАНИЯ КОРОВ В БЕСПРИВЯЗНО – БОКСОВОЙ ТЕХНОЛОГИИ

Париев А.А., Дробышев О.А., Коротченко Т.Н., Национальный научный центр «Институт механизации и электрификации сельского хозяйства»

Исследовалось соответствие практики применения беспривязно – боксового содержания коров на соломенной подстилке в действующем хозяйстве зоотехническим нормам содержания и определение возможных недостатков в ее применении.

Ключевые слова: беспривязно – боксовая технология, соломенная подстилка.

RESEARCH OF COWS KEEPING BY THE LOOSE – BOXED TECHNOLOGY

A.O Pariev, O.O Drobyshev., T.M.Korotchenko, Institute of Agricultural Engineering and Electrification National Scientific Centre

The compliance with practice of loose – boxed technology of cows keeping on straw litter in the g farm functioned according to the zootechnical standards and finding the possible defects in its application were studied.

Keywords: loose – boxed technology, straw litter.

УДК 636.083.3:679.861

ДОСЛІДЖЕННЯ БЕЗПРИВ'ЯЗНО–БОКСОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УТРИМАННЯ КОРІВ НА ПІДСТИЛЦІ З ПІСКУ

**Парієв А. О., к.т.н, Дробішев О. О.,
Коротченко Т. М., Ковязина М. Ю.**

Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації
сільського господарства»

Досліджували технологію безприв'язно–боксового утримання корів на підстилці з піску у діючому господарстві.

Ключові слова: безприв'язно – боксова технологія, підстилка, пісок.

Сучасна безприв'язно – боксова технологія утримання корів передбачає застосування для підлоги боксів: соломи, піску, тирси, полімерних матраців, сухого гною. Застосування піску, у якості підстилки для боксів, знайшло широке застосування, наприклад у США, що обумовлено теплим кліматом країни. Позитивними властивостями піску вважається мінімальна бактеріальна забрудненість, запобігання ковзання тварин в проходах, можливість легкої деформації у боксі для тулуба тварини.